

Det kgl. arbeids- og inkluderingsdepartement
Innvandringsavdelingen
Postboks 8019 DEP
0030 OSLO

Deres ref:

Vår ref: 06/60

Oslo 3. jan. 2006

STATSBORGERSAKER – KRIMINALITET I UTLANDET

Gjeldende statsborgerlovs § 6 første ledd nr. 3 setter som vilkår for å gi statsborgerskap ved bevilling at søkeren har ført en hederligandel ("har fare sømelegt fram"). Det er i praksis forstått slik at søkeren ikke skal ha gjort seg skyldig i straffbare handlinger.

Justisdepartementets rundskriv G-28/99 gir retningslinjer for behandlingen av statsborgersaker. Rundskrivet gir en oversikt over hvilke konsekvenser ulike straffereaksjoner kan ha. Det heter i VII under pkt. 7.2 siste avsnitt i rundskrivet

Det som fremgår av punktene nedenfor gjelder i utgangspunktet straff ilagt i Norge. Hvorvidt og i hvilken utstrekning straff ilagt i utlandet (understreket her) skal tillegges vekt avgjøres etter en konkret vurdering.

Den nye statsborgerlovens § 9 bestemmer at den som er ilagt straff eller annen strafferettslig reaksjon, ikke har rett til norsk statsborgerskap før det er gått en viss tid. Det fremgår av de generelle motivene i Ot.prp. nr. 41 (2004-2005) side 117 sp. 2 ned. – side 118 sp. 1 øv. at straffbare begått i utlandet bør få betydning.

Men som departementet påpeker i de spesielle motivene til § 9 (side 221 sp. 1 siste hele avsnitt), kan det i praksis være vanskelig å få kunnskap om straff og andre strafferettslige reaksjoner ilagt i utlandet.

Utlendingslovens § 29 første ledd bokstav b gir hjemmel for å utvise utlending som i utlandet er ilagt straff eller særreaksjon for et straffbart forhold. Manglende kunnskap hos utlendingsmyndighetene om straff eller særreaksjoner i utlandet kan føre til at personer som skulle vært utvist, får innvilget norsk statsborgerskap.

I statsborgersaker innhenter UDI politiattest for å få opplysninger om søkerensandel, jf strafferegistreringslovens § 5 om utstedelse av politiattester til annet bruk enn strafferettspleien. Ifølge strafferegistreringsforskriftens § 5 kan det innføres opplysninger om

Oppholdsavdelingen:

Postadresse:
Postboks 8108 Dep.
N-0032 OSLO

Besøksadresse:
Hausmanns gate 21, Oslo
Hjemmeside: www.udi.no

Telefon: 23 35 15 00
Telefaks: 23 30 90 86

reaksjoner i utlandet. Fordi politiet er avhengig av informasjon fra andre lands politimyndigheter, er det tilfeldig om noe blir registrert.

Strafferegistreringsloven er foreslått opphevet og erstattet av lov om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven), se NOU 2003:21. Ifølge utkastets § 6 første ledd siste pkt. skal Kongen gi forskrifter om registrering av utenlandske reaksjoner og tiltak.

Påtaleinstruksens § 5-13 om melding til Utlendingsdirektoratet om etterforskning mot utenlandsk borger eller grunn for utvisning vil trolig i praksis bare gjelde straffbare forhold begått i Norge og norske straffereaksjoner,

Schengen Informasjonssystem (SIS) gir myndighetene mulighet for søk etter registrerte opplysninger om personer til bruk ved behandlingen av søknader om visum, oppholdstillatelse og håndhevelse av utlendingslovgivningen i forbindelse med anvendelse av konvensjonens bestemmelser om persontrafikk.

Schengen-konvensjonens artikkel 96 hjemler registrering av opplysninger om utlendinger innmeldt med henblikk på ikke å tillate innreise.

Loven om Schengen Informasjonssystem regulerer behandlingen i Norge av opplysninger innenfor SIS.

SIS-lovens §§ 7-9 angir formål med registreringen, og §§ 12 og 13 angir hvilke myndigheter som har adgang til registrerte opplysninger for å ivareta formålene. Utlendingsmyndighetene kan ikke gjøre søk i SIS når formålet er å bruke opplysningene i statsborgersaker, jf § 12 første ledd bokstav b) ”for å gjennomføre bestemmelsene om personbevegelse”. Utlendingsmyndighetene kan ikke få utlevert opplysninger fra SIS til bruk i statsborgersaker, jf § 13 første ledd bokstav c).

Politiet kan ikke overlate opplysninger fra SIS til utlendingsmyndighetene til bruk i statsborgersaker.

Det er etter dagens regelverk, og heller ikke etter ny statsborgerlov, mulig å få fullgod informasjon om kriminalitet i utlandet til bruk i statsborgersaker.

Eventuelle utenlandske straffereaksjoner er relevante ved vurderingen av om søkeren ”har fare sømelegt fram”. Men det kan bero på tilfeldigheter hvorvidt de er kjent for utlendingsmyndighetene når en søknad blir behandlet.

Søkeren har ifølge den nye lovens § 29 opplysningsplikt. Om det viser seg at søkeren har tilbakeholdt opplysninger om straffbare forhold i utlandet, vil statsborgerskapet kunne tilbakekalles i henhold til lovens § 26 annet ledd. Vi mener det er utilstrekkelig.

Det er uheldig om utlendinger bosatt i Norge som er dømt for kriminelle i utlandet, får innvilget norsk statsborgerskap i tilfelle søknaden skulle vært avslått om utlendingsmyndighetene hadde vært kjent med de faktiske forhold.

Det er viktig at utlendingsmyndighetene til bruk ved behandlingen av søknad om statsborgerskap rutinemessig får tilgang til informasjon om utenlandske straffereaksjoner som

måtte være registrert. Det bør også gjelde informasjon om kriminelle handlinger søkeren er under etterforskning for i utlandet, jf den nye lovens § 30 annet ledd som i slike tilfelle åpner for å stille behandlingen av en søknad i bero.

Vi ber om at departementet vurderer om det bør etableres tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag samt ordninger som gjør det mulig at utlendingsmyndighetene i forbindelse med innhenting av vandelsattest rutinemessig innhenter informasjon som avklarer om det foreligger utenlandske straffereaksjoner samt om søkeren er under etterforskning eller er ettersøkt for kriminelle forhold i utlandet.

Dersom utlendingsmyndighetene ikke gis mulighet for rutinemessig å innhente denne type informasjon, vil dette kunne medføre at det gis statsborgerskap til personer som er straffet, under etterforskning eller ettersøkt for meget alvorlige forbrytelser, for eksempel terrorhandlinger eller krigsforbrytelser.

Kopi av brevet er sendt Politidirektoratet og Politiets sikkerhetstjeneste.

Med hilsen
for Utlendingsdirektoratet

Morten Hansen
ass. avdelingsdirektør

Kristian Fr. Brandt
rådgiver